
Aan : Gemeente Raden
Van : Van Algemeen Bestuur Rd4
Betreft : ontwikkelingen afvalstoffenheffing in relatie tot afvalbeleid en advies m.b.t regionale afstemming.
Datum : 24 augustus 2017

Het huidige volume/frequentiesysteem is door de toepassing van ledigingstarieven een financieel instrument om de burger te stimuleren zijn afvalstromen gescheiden aan te leveren. Bij de invoering van het volume/frequentiesysteem werd zowel voor het ledigen van de restafvalcontainer als voor het ledigen van een gft-afvalcontainer een ledigingstarief in rekening gebracht. Hierbij is bij het bepalen van de hoogte van de ledigingstarieven geen verschil gemaakt tussen het aanbieden van rest- of gft-afval, wel in het containervolume en wel tussen 140 liter en 240 liter containers.

Bij de hoogbouwlocatie waar het werken met afvalcontainers door ruimtegebrek niet mogelijk is, zijn ondergrondse inzamelsystemen geplaatst. Hier geldt een tarief per aanbieding waarbij gekozen is voor een trommelinhoud van 60 liter of 30 liter. Bij de hoogbouw wordt het gft-afval niet gescheiden ingezameld.

Bij het uitwerken van nieuw afvalbeleid ligt de focus op het reduceren van de hoeveelheid restafval naar uiteindelijk 100 kg per inwoner per jaar. Een van de reeds genomen beleidsmaatregelen om dit te realiseren is de invoering van "gratis gft-afval" waarmee de burger wordt gestimuleerd het gft-afval niet meer via het restafval af te voeren.

De consequentie van deze beleidskeuze heeft naast betere afvalscheiding ook consequenties voor de hoogte van de inkomsten via de afvalstoffenheffing. De variabele inkomsten dalen hierdoor omdat de verrekenbare ledigingen bij de gft-inzameling zijn komen te vervallen en dat er door betere afvalscheiding minder restafval aanbiedingen zijn.

Om dit te compenseren is bij de invoering van "gratis gft-afval" ervoor gekozen het ledigingstarief bij restafval met bijna 60% te verhogen (van € 4,60 naar € 7,25 voor het ledigen van een 240 liter container). De onderstaande tabel (A) laat zien dat ondanks de tariefsverhoging de variabele inkomsten jaarlijks afnemen.

A

	variabele heffing		
	2014	2015	2016
Brunssum	€ 1.110.326,20	€ 949.047,95	€ 880.580,85
Heerlen	€ 3.381.941,05	€ 2.977.515,10	€ 2.788.322,75
Kerkrade	€ 1.852.621,60	€ 1.627.094,45	€ 1.494.538,75
Landgraaf	€ 1.271.508,50	€ 1.172.888,40	€ 846.663,20
Nuth	€ 515.262,80	€ 505.218,15	€ 454.729,10
Onderbanken	€ 291.916,70	€ 280.358,00	€ 253.462,60
Simpelveld	€ 355.639,75	€ 333.400,95	€ 309.620,20
Vaals	€ 293.483,20	€ 271.739,45	€ 242.557,30
Voerendaal	€ 393.821,50	€ 391.139,40	€ 425.425,75

De tot nu toe ingevoerde beleidsmaatregelen hebben geresulteerd in een afname van de hoeveelheid restafval van 183 kg/inwoner naar 144 kg/inwoner.

De ambitie is om in 2020 de hoeveelheid restafval verder af te bouwen naar 100 kg/inwoner waarmee de variabele inkomsten bij de gemeenten verder zullen afnemen. De consequentie hiervan is dat de inkomsten van de afvalstoffenheffing op termijn onvoldoende zullen zijn om hiermee de totale afvalverwijderingskosten af te kunnen dekken.

Berekenen variabel inkomsten

In de onderstaande tabel (B) zijn de variabel inkomsten van ledigingstarief omgerekend naar een tarief per kilogram, dit door de inkomsten 2016 te delen door de ingezamelde tonnen 2016.

B.

	Inkomsten per gemeente		€ per kilogram op basis van hoeveelheden 2016				
	totaal rest	totaal gft	restafval			gft-afval	
			containers	rest verz	gemiddeld	containers	
Brunssum	€ 880.580,85	€ -	€ 0,23	€ 0,13	€ 0,21	€ -	-
Heerlen	€ 2.788.322,75	€ -	€ 0,24	€ 0,13	€ 0,20	€ -	-
Kerkrade	€ 1.494.538,75	€ -	€ 0,23	€ 0,14	€ 0,21	€ -	-
Landgraaf	€ 846.663,20	€ -	€ 0,20	€ 0,14	€ 0,19	€ -	-
Nuth	€ 454.729,10	€ -	€ 0,23	€ 0,12	€ 0,22	€ -	-
Onderbanken	€ 253.294,60	€ -	€ 0,23	€ 0,12	€ 0,22	€ -	-
Simpelverd	€ 309.620,20	€ -	€ 0,24	€ 0,13	€ 0,23	€ -	-
Vaals	€ 242.557,30	€ -	€ 0,24	€ 0,11	€ 0,19	€ -	-
Voerendaal	€ 352.434,75	€ 72.991,00	€ 0,24	€ 0,10	€ 0,23	€ 0,04	0,04
Sub totaal	€ 7.622.741,50	€ 72.991,00	€ 0,23	€ 0,13	€ 0,21	€ 0,00	0,00
Totaal	€	7.695.732,50					

Aantal zaken die opvallen

- Opvallend is het tarief per kg in de gemeente Landgraaf. Door het terugbrengen van de inzamel-frequentie bij restafval van 2 x per 4 weken naar 1 x per 4 weken worden de restafvalcontainers beter afgevuld wat resulteert in een lager kg-tarief.
- Het aanzienlijke verschil tussen het tarief per kg bij de inzameling van containers (gemiddeld € 0,23/kg) ten opzichte van de inzameling bij ondergrondse inzamelsystemen (gemiddeld € 0,13/kg). In de gemeenten Vaals en Voerendaal ligt dit zelfs ruim onder het gemiddelde, dit kan duiden op illegaal aanbieden van afval bij ondergrondse systemen of zakkeninzameling.
- De inkomsten in de gemeente Voerendaal bij de gft-inzameling. Voerendaal heeft een tarief voor het ledigen van gft-containers (€ 1,- voor de 140 liter container en € 1,50 voor 240 liter container).

Effecten nieuw afval/ tarievenbeleid

In de onderstaande tabellen C en D (op basis van bij Rd4 beschikbare informatie) zijn de effecten per gemeente weergegeven indien gekozen wordt voor de invoering van nieuw afvalbeleid waarmee sturing wordt gegeven aan het verder reduceren van de hoeveelheid restafval.

Het betreft een vergelijk tussen het jaar 2016 (tabel C) en een prognose voor 2018 (Tabel D). De bedragen zijn gebaseerd op de behaalde inzamel-resultaten in de gemeente Landgraaf na het reduceren van de inzamelfrequentie van restafval en het verhogen van de frequentie bij de inzameling van verpakkingsafval.

C.

2016	begroting Rd4	Variabele inkomsten		Vaste inkomsten	
		totaal	%	totaal	per aansluiting
Brunssum	€ 1.975.563,00	€ 880.580,85	45%	€ 1.094.982,15	€ 79,47
Heerlen	€ 6.277.216,00	€ 2.788.582,75	44%	€ 3.488.633,25	€ 80,15
Kerkrade	€ 3.122.062,00	€ 1.494.872,75	48%	€ 1.627.189,25	€ 72,49
Landgraaf	€ 2.400.294,00	€ 846.663,20	35%	€ 1.553.630,80	€ 89,59
Nuth	€ 1.079.653,00	€ 454.729,10	42%	€ 624.923,90	€ 92,42
Onderbanken	€ 597.640,00	€ 250.629,30	42%	€ 347.010,70	€ 98,58
Simpelveld	€ 725.628,00	€ 309.620,20	43%	€ 416.007,80	€ 85,97
Vaals	€ 750.893,00	€ 242.889,30	32%	€ 508.003,70	€ 103,00
Voerendaal	€ 822.906,00	€ 425.425,75	52%	€ 397.480,25	€ 72,18

D.

Prognose 2018 bij nieuw beleid met gelijkblijvende tarieven					
2018	begroting Rd4	Variabele inkomsten		Vaste inkomsten	
		totaal	%	totaal	per aansluiting
Brunssum	€ 1.991.160,00	€ 643.334,45	32%	€ 1.347.825,55	€ 97,82
Heerlen	€ 6.220.047,00	€ 2.078.641,05	33%	€ 4.141.405,95	€ 95,15
Kerkrade	€ 3.130.101,00	€ 1.107.236,52	35%	€ 2.022.864,48	€ 90,12
Landgraaf	€ 2.421.441,00	€ 846.663,20	35%	€ 1.574.777,80	€ 90,81
Nuth	€ 1.081.506,00	€ 312.367,84	29%	€ 769.138,16	€ 113,74
Onderbanken	€ 579.243,00	€ 174.554,02	30%	€ 404.688,98	€ 114,97
Simpelveld	€ 722.042,00	€ 208.245,23	29%	€ 513.796,77	€ 106,18
Vaals	€ 754.190,00	€ 192.390,54	26%	€ 561.799,46	€ 113,91
Voerendaal	€ 864.978,00	€ 330.655,22	38%	€ 534.322,78	€ 97,03

De tabellen is een significante daling van de variabele inkomsten waar te nemen. Om de kosten van de Rd4-begroting te kunnen blijven afdekken zal de heffingssystematiek aangepast moeten worden. Hierbij kunnen de volgende keuzes gemaakt worden:

1. Verhoging ledigingstarief restafval
2. Bijstelling tarief ondergrondse inzamelsystemen
3. Opnieuw invoeren tarief gft-inzameling (tarief per lediging, zie het voorbeeld in Voerendaal)

4. Verhoging vaste tarief
5. Een combinatie van 1, 2 en 3

Hieronder volgt een toelichting op iedere afzonderlijke keuze.

Ad 1. Verhoging ledigingstarief restafval (nu € 5,35 voor 140 liter rest / € 7,25 voor 240 liter rest)

Voordeel:

- principe vervuiler betaalt;
- extra prikkel om afval nog beter te scheiden.

Nadeel:

- gevoelsmatig hoog tarief, kans op ontwijkgedrag;
- beeld bij burger; beter scheiden, minder aanbiedingen, tarief wordt verhoogd. Wat schiet ik hiermee op?

Ad 2. Bijstelling tarief ondergrondse inzamelsystemen (nu € 1,- per aanbieding)

Om dit tarief gelijk te trekken met de inzameling via minicontainers is een tariefverhoging van 60% noodzakelijk (€1,- wordt € 1,60).

Voordeel:

- gerechtvaardigd indien gft ook bij hoogbouw gescheiden kan worden aangeboden.

Nadeel:

- gevoelsmatig hoog tarief, kans op ontwijkgedrag, bijv. bijplaatsing.

Ad 3. Opnieuw invoeren tarief gft-inzameling (€ 1,- voor 140 liter gft / € 1,50 voor 240 liter gft)

Voordeel:

- vervuiler betaald principe;
- aanzienlijke stijging van de variabele inkomsten (wellicht voldoende om te compenseren);
- betere vullingsgraad containers, efficiëntere logistiek (pilot Voerendaal);
- minder snoeiafval in containers (pilot Voerendaal);
- weinig weerstand bij bewoners (pilot Voerendaal);
- geen significante toename restafval.

Nadeel:

- eerst gratis dan tarief, ongeloofwaardig/ betrouwbaar;
- principe grondstoffen gratis inzamelen komt onder druk te staan.

Ad 4. Verhogen vast tarief

Voordeel:

- gegarandeerde inkomsten.

Nadeel:

- ook goede afvalscheiders worden met extra kosten geconfronteerd;
- vervuiler betaalt principe wordt losgelaten.

Belang uniform regionaal tarievenbeleid

Bij de invoering van het volume/frequentiesysteem is gekozen voor een regionale afstemming van het tarievenbeleid waarbij sprake is van variabele ledigingstarieven (regionale afstemming) en vaste tarieven (geen regionale afstemming). Een belangrijk uitgangspunt bij het bepalen van de hoogte van het variabele tarief was dat alle Rd4-gemeenten de intentie hebben uitgesproken om te kiezen voor een uniform regionaal tarief.

Dit laatste heeft ook de voorkeur ook nu weer bij het invoeren van toekomstig beleid. Dit omdat significante verschillen in de hoogte van de ledigingstarieven kunnen resulteren in afvaltoerisme en onbegrip bij de burger, maar ook omdat hierdoor het regionale acceptatie- en tarievenbeleid bij de Rd4-milieuparken onder druk komt te staan.

Advies

Om te komen tot een regionale afstemming van de variabele tarieven wordt door het Algemeen Bestuur van Rd4 middels deze notie een voorstel gedaan m.b.t. tot het aanpassen van de variabele tarieven (zie onderstaande tabel).

De uitgangspunten in dit voorstel zijn:

- Het “vervuiler betaalt” principe blijft gehandhaafd.
- Gratis aanbieden van GFT-afval blijft gehandhaafd.
- Aanbiedtarief bij ondergrondse inzamelsystemen wordt afgestemd op ledigingstarief van containers.
- Gefaseerde verhoging van het variabele tarief (2x 10%).

	Tarief 2017		verhoging	Tarief 2018			
	incl. btw.	excl btw		excl btw	btw	incl btw	afgerond
			10%		21%		
240 ltr container restafval	€ 7,25	€ 5,99	€ 0,60	€ 6,59	€ 1,38	€ 7,98	€ 8,00
140 ltr container restafval	€ 5,35	€ 4,42	€ 0,44	€ 4,86	€ 1,02	€ 5,89	€ 5,90
	incl. btw	excl btw	verhoging	excl btw	btw	tarief	
			45%				
correctie inzameling gft-hoogbouw							
verzamelssystemen 30 ltr trommel	€ 0,50	€ 0,41	€ 0,19	€ 0,60	€ 0,13	€ 0,73	€ 0,75
verzamelssystemen 60 ltr trommel	€ 1,00	€ 0,83	€ 0,37	€ 1,20	€ 0,25	€ 1,45	€ 1,45
	Tarief 2018		verhoging	Tarief 2019			
	incl. btw	excl btw		excl btw	btw	tarief	afgerond
			10%		21%	2018	
240 ltr container restafval	€ 7,98	€ 6,59	€ 0,66	€ 7,25	€ 1,52	€ 8,77	€ 8,75
140 ltr container restafval	€ 5,89	€ 4,86	€ 0,49	€ 5,35	€ 1,12	€ 6,47	€ 6,45
	incl. btw	excl btw	verhoging	excl btw	btw	tarief	
			10%				
verzamelssystemen 30 ltr trommel	€ 0,73	€ 0,60	€ 0,06	€ 0,66	€ 0,14	€ 0,80	€ 0,80
verzamelssystemen 60 ltr trommel	€ 1,45	€ 1,20	€ 0,12	€ 1,32	€ 0,28	€ 1,60	€ 1,60